

cens samaghalaq. Jghldu II meta I-Beata Emilia de Vlalar klenet let II-Birgu u fethet skola fll-Palazz Bettina, dan II-post klenet krletu ghal hames snln, Iżda wara sentejn kellha tabbandunah u tmur fll-Belt Valletta ghax It-tfajjlet boarders klenu qalu IIraw qassls bla ras.

Jghldu II fll-Kastell Sant' An lu klenet tidher forma ta' xbejba. Jghldu II meta rawhiex II-Maltin biss, ghax II meta hemm klenu Jghixu bosta bahrin Ingliz dawn klenu jghldu II waqt l-ghassa ta' faillej ie II rawha għaddeja u kienu laqqmuha The Grey Lady. Is-Sur John Powell, II għadu mimli bil-ghomor, Jghid II meta kien bahrl u jmissu ghassa faillej fll-Kastell Sant' An lu kien raha nieżla t-tara li hemm għat-torri Tal-Bandiera jew Saluting Tower.

Fl-istess kastell, meta fit-Tieni Gwerra Dinjija kien okkupat minn hafna bahrin Maltin u Ingliz kienu haffru xelters fil-blat u fwiehed minn dawn fejn kien jin abru għarrikreazzjoni darba raw jittajjar farfett il-lejl sewdieni u bill deherilhom li idinkienet ha a stramba huma laqqmu I-post The Black Bat Iżda uhud stħajlu fatat jew hares.

Hemm min jghid II fli-imghoddi f-Sant' An lu ie li deher serp kbir u kien jemmnū li jekk jidher dakis-serp kbir tkun ejja xi diġgrazzja fpajjiżna.

Jien u għaddej minn Triq it-Tramuntana fil-Birgu, fuq bieb imbarrat bil-hagar nara skrlizzjoni II diffcli tingara minn 'ab bal lgħaż-żejt minn fuqha. II-kitba titfa' dawl fuq piċċijiet ta' talb Jew quddies ghall-erwiegħ, ghax darl kienu bosta dawk II, qabel imorru ddin ja l-ohra, fit-testment kienu jordnaw II mld-dħul ta' dik id-dar kelli Jslr xi quddies għal ruhhom. Dnub II skrlizzjonjet bhal dawn ma nagħtux kashom, ghax dawn

Jumna l-passat tagħna meta magħhom konna nasso jaw ghajdut dwar dehriet ta' spirti.

Min qara l-ktieb tas-Sur Anton Attard dwar II-M.U.S.E.U.M. tad-duttrlna fil-Birgu Jaqra II meta

nfetah dan II-post f-Dar fi-Enqa fi Triq Santa Skolastika, mhux darba u tnejn xi soci klenu Jisimghu tahbit u hsejjes bla majaraw IIIhadd. Meta qalu b'dan III D unÓorg Preca hu kien Irrfkmandalhom biex jissuffragaw kemm Jistgħu ill-erwiegħ.

Lorenzo Zahra

TIBAX MINNI: JIEN TARANS

Ommi hi mora rahlija II għadha temmen bill-ares. Tghid stejjjer li issa smajna hafna b'a fhom il-harrēj b'eb del il-flus f'bebbu xniex qal għux xebg kbira mill-hares, djal-lexx ġarrawa ispjuri isjoni b'xi tebut, e. Imma fost l-ohrajn tghid storja li fiha jissemmu karattru ti qatt ma smajt III haddiehor l-semmi. II istorja hi din:

Mz-żiġja Mari' kella kamra ii kienet Ébi-Ilit-àrag. Kienet iż-żomni hafna hsajjar u tapitl, ilma tkun qed tużza, Irrumblati u mqieghda, xi rokna go-fihha. Kull darba li kienet tghaddi minn quddiem il-kamra kien johro il-hares minn ot-tappti u jdoqq li-fliexken. U kien idoqqhom sabih. U kien jghidilha: "Tib-żax minni: jien TARANS",

Din l-istorja għandha bżonn xi ftit tifisir. (1) Il-kelma Tarans" tingħad bl-istess accentu tal-kelma 'Kalan' jew 'Parank'. (2) Idoqq il-fliexken ji ifieri III-hares ikollu fllexxu f-kull id u jcekk l-khom ma'xulx l-blex johro boss mużikali bhal meta xi hadd idoqq b'xi kuc arina fuq xi tazzu.

Ommi m'għandha l-ebda spjegazzjoni ohra hlief li Tarans hu hares li mat-biex ml-nnu ghax mhux talli mhux vendikattu u ma Jagħmilx hsara, Imma talli Jagħmel affarijiet sbieħ bhal, nghidu ahna, Jdoqq mużikata jbal

Peress li dejjem kelli kurrlta' fuq dli-kelma Tarans' u qatt ma slbt 111

hadd li seta' jilluminani fuqha, ftit ilu fettilli nfittex fl-kelma internet B'għageb kbir tiegħi, skond l-intemet, 'Tarans' fil-folklor SKO I- huma l-erwleħ ta' tfal li jmutu mhux imghammada, li kien jhufu fil-boskijiet waqt li jnewwhu għax ma jilstgħux Jldħlu l-enna. Slbt dll-poeġla:

ha fna TARAN'S TEARS
'Haunting melodies through highland
Tarans' tears, lives unfilled
The cries of babes, unbaptised souls
Whimpering, pitiful sounds of woe.

Will someone sooth them please?
Hear their tears rustling through the

I cannot gather them in my arms
Or keep them safe from further harm.

They did no wrong, but died too soon
Now forever the babes are doomed
To wander highland hills unknown
Poor frightened children, all alone.

Where Is the Christ who loves us all?
Why doesn't he answer the tarans*

Listen now to a mother's plea
And from their torment set them free!

Il-Kelma Tarans* li taf ommi, u l-kelma Tarans* ta' Uintemet x'aktarx li m'għandha x'jaqsmu xejn ma' xulxin. Staqsejt till nnifsi Jekk fil-familja tiegħi qattx kien hemm xi kuntatt ma*, nghidu ahna, Xi Ingliz Mi setghu influwenzaw 111 ziti. Imma skond ommi, z-zija Mari' qatt ma kienet seftura ma' Mngliżi, u kemm hi ukemm ommi trabbew ir-rahal, maqtughin minn influwzeni barranin. Ji ifieri It-bqajt ma qtajtx il-kurtita' u Jekk hawn xi-hadd II sema' bil-kelma Tarans* f'kuntest Malti nlèhu pjeclar hafna Jekk jibghat jħarrraf III-Imnara.

U-I GATT